

УДК 1(091)

DOI: <https://doi.org/10.17721/2523-4064.2023/9-4/15>

Тарас КОНОНЕНКО, д-р філос. наук, доц.

ORCID ID: 0000-0003-0660-1707

e-mail: Taras_Kononenko@knu.ua

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна

Ярослав СОБОЛЄВСЬКИЙ, д-р філос. наук, доц.

ORCID ID: 0000-0001-8251-2744

e-mail: yasobolevsky@knu.ua

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна

ПОНЯТТЯ "ФІЗИЧНОГО ОБ'ЄКТА" В ІСТОРІЇ ФІЛОСОФІЇ. ДОРЕЧНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ

Вступ. За жанровою характеристикою стаття є формою оприлюднення аналітичних висновків з досвіду досліджень у царині історії філософії у локальній спільноті філософів України. Матеріал для осмислення надходить із середовища освітньо-наукової професійної діяльності авторів і спирається на тривалий досвід застосування певного типу історико-філософських джерел, які ще й на сьогодні становлять основний ресурс джерел української філософської освіти. Автори статті досліджують поняття "фізичний об'єкт" у контексті історії філософії та розглядають його доречність для філософських рефлексій. Зазначається, що розмаїття тлумачень терміну в історії філософії породжує потребу в нових методах розкриття його сутності

Методи. Проблеми зі встановленням автентичності й достеменності таких джерел спонукали до пошуку методів і методик джерелознавчих досліджень у споріднених галузях знань, зокрема аналітичної філософії й філософії науки. У статті використовується аналітичний підхід, що базується на вивченні історико-філософських джерел. Для вирішення проблем, пов'язаних з автентичністю й достовірністю джерел, використовуються методи джерелознавства.

Результати. З огляду на це метою наукової розвідки було визначено обґрунтування доречності застосування такого явища, як "фізичний об'єкт" в історико-філософській розвідці. Установлено, що попри значну незвичність наявності термінологічного відповідника цьому явищу в історико-філософській царині, його впровадження й застосування має значний креативний потенціал.

Висновки. У підсумку стисло розслідування автори дійшли згоди у тому, що і доречно, і необхідно у новітніх дослідженнях з історії філософії в українській філософській спільноті розбудовувати методологію, яка б спиралася на вимогу встановлення відповідної точки осмислення філософського першоджерела зі всебічного його дослідження як "фізичного об'єкта".

Ключові слова: джерелознавство, першоджерело в історії філософії, предмет історико-філософського розслідування, фізичний об'єкт (physical object), фізичний об'єкт в історико-філософських дослідженнях, історико-філософське розслідування (historical and philosophical investigation).

Вступ

Рушієм до створення цього матеріалу є доволі тривала рефлексія над філософською "сировиною", з якою має справу сучасний історик філософії в Україні. Крім суто інтелектуальних суперечностей, які супроводжують застосування більшості із філософських джерел у локальному колі українського наукового повсякдення, авторів, зокрема, переймає й своєрідний моральний дискорд, у який щоразу відбувається потрапляння перед початком будь-якої дослідницької історико-філософської роботи. Ці складники легко зливаються в один узгоджений зачин: "чи є автентичним і достеменним джерело, до якого дослідник має докласти власні зусилля творчого інтелектуального опрацювання?". Бо, іншими словами, чи варто витрачати сили на джерело, яке може бути цілком чи частково сумнівним?

Методи

Складнощі з підтвердженням автентичності та надійності таких джерел стимулювали пошук методів і методик джерелознавчих досліджень у суміжних галузях знань, зокрема в аналітичній філософії та філософії науки. У цій статті використовується аналітичний підхід, який ґрунтується на вивченні історико-філософських джерел. Для розв'язання проблем, пов'язаних з автентичністю й достовірністю джерел, застосовуються методи джерелознавства.

Результати

Одним із провідних висновків цієї морально-інтелектуальної дисгармонії є усунення причин її появи. У витоках цієї дисгармонії знаходиться своєрідна традиція обігу і застосування тих філософських джерел на теренах України, які ми називаємо історико-філософськими.

За останній час були захищені дисертаційні дослідження, які на фактичному матеріалі засвідчили вкрай сумнівне застосування як термінів і понять, так і самих текстів, із яких були здійснені відповідні переклади. Такий стан справ лише підсилює переконання у тому, що дослідник перебуває у стані не лише своєрідної довіри до філософського джерела, його походження, але й у стані заколисаності віри у те, що джерело, яке він вважає достеменним, таким і є насправді. Утім, чи має сучасний історик філософії з локальної української інтелектуальної спільноти достатні підстави бути впевненим у достеменності джерела, яке обране предметом розвідки й осмислення?

Очевидність окреслених сумнівів спрямовує до встановлення тієї точки, яка б забезпечила інший кут сприйняття проблеми достеменності предмета дослідження, яке історик філософії визнає як філософське джерело. І, на наш погляд, проблема полягає ще й у тому, що саме дослідник з історії філософії вважає філософським джерелом? Як правило, у панівній традиції існує не виважений належним чином інтелектуальний перехід від джерела філософського значення (змісту, предмета філософії) до його історико-філософської інтерпретації. Що це означає? Досвід такого переходу походить саме з невиваженої довіри до того, що текст чи інше джерело філософії і є формою утримання достеменного філософського змісту. Власне, проблема полягає й у тому, що неконвенційним є ставлення до того, що і як визначається "джерелом філософії".

У спрощеному вигляді зазначена неконвенційність може бути представлена як проста і очевидна дія – дослідник тримає текст і у ньому намагається відшукати

"філософський зміст". Тобто філософським джерелом визначається не носій як фізичне явище – філософського змісту, а нефізичне утворення, яке начебто міститься у самому філософському тексті, або ж джерелі. Вочевидь, що при такому ставленні первинний інтерес буде зосереджений на засвоєнні знаків тексту, а не дослідженні фізичної природи самого носія цих письмових знаків. Очевидним є і те, що у цьому випадку увага цілком оминає походження і визначення властивостей тексту як фізичного об'єкта. То що ж, відтак, називається "філософським джерелом"? Чуттєво сприйнятий предмет з певним семіотичним (знаковим) наповненням, чи інтелектуально "всотаний" зміст з тексту (закарбованої у письмі знакової сукупності)? Чи традиційним у нашому колі істориків філософії є поглиблене дослідження "носія" філософського змісту перед тим, як розпочнеться його засвоєння і витлумачення?

Отже, аналітика досвіду роботи з філософськими джерелами у колі сучасних українських істориків філософії спонукає до необхідності вирішення у ставленні до філософського джерела певних самостійних складових. З огляду на те, що *common sense* у спільноті істориків філософії вперто сповідує переконання у тому, що "філософським джерелом" може бути лише "філософський текст", варто роздивитися саме цей об'єкт у кратно збільшеній аналітичній оптиці. У цьому оперті аналітичного зачину варто атомістично спростити очевидність об'єкта сприймання істориком філософії, щодо якого він має намір здійснити дослідження. Тобто розпочати з опису властивостей того, що у власній очевидності стало предметом дослідження. Вочевидь, що саме тут і розпочинаються витoki згаданої морально-інтелектуальної дисгармонії, оскільки дослідник опиняється на роздоріжжі напрямків руху і у становищі не простого вибору – одразу розпочати інтелектуальні розваги з філософським змістом чи зосередитися на аналітиці об'єкта, який є ємністю для чогось, що, у свою чергу містить щось філософське, що й цікавить у першу чергу історика філософії?

Щонайменший досвід роботи з історико-філософським джерелом засвідчує, що клопіт зі встановленням об'єктної та предметної царини дослідження виявляється його іманентною властивістю. Це нагадує еквілібристику з укладанням більш-менш урівноваженого підпорядкування загальних понять. У межах цього укладання дослідник має визначитися щодо того, яке загальне (абстрактне) поняття підпорядковується іншому загальному (і такому самому абстрактному), вибудовуючи на перший погляд виважену логіку співвідношення об'єкта і предмета дослідження.

Гротеск же ситуації у тому, що в такому вимірі і об'єкт і предмет зрівнюються на підставі знаменника суто інтелектуальних дій. Тобто різниця між об'єктом історико-філософського дослідження та його предметом залежить лише від вправності схоластичного аргументування дослідником, спроможності навести переконуючі аргументи на користь саме йому необхідного розташування понять, а не іншого. З огляду на цей перманентний чинник в історико-філософських розвідках, притаманний українській локальній дослідницькій спільноті, доволі дієвим може виявитися звернення до терміну, яким позначається привід для будь-якого наукового дослідження у "природничій" царині – фізичний об'єкт (*physical object*). Іншими словами – фізичне тіло (*physical body*).

Доречність застосування цього терміну (поняття) чи її відсутність у філософському середовищі може і мусить бути артикульована і якнайглибше осмислена. Утім, для історії філософії впровадження об'єктного відповідника

цьому терміну не здається таким уже й дивакуватим. Підставою для такого твердження є сама сукупність "тіл", яка створює сировину для історії філософії, а саме – усе, що ми можемо охопити таким терміном, як історико-філософська спадщина. Попри інтелектуалізацію досліджень з історії філософії було б цілком абсурдним заперечувати ту обставину, що всі носії "чогось філософського" мають суто фізичний вимір, є завершеними фізичними об'єктами, які з історичних підстав установлюють їх об'єктивний характер. Чи йдеться про сувої з текстами, або поліграфічні видання, чи рукописи та списки, або дерев'яні й глиняні дощечки, чи, із сучасності, фонетичні й візуальні носії, цифрові композиції та вияви застосування комп'ютерних технологій тощо.

Насамкінець, аргументом стосовно доцільності впровадження вивчення носіїв філософського змісту в історію філософії є визнання тієї екзистенційної колізії, коли зі зникненням фізичного носія філософського змісту зникає й утримуваний ним філософський зміст. Можуть залишатися відлуння від першоджерела у джерелах іншого порядку, міститися "тіні" переказів у власних творах авторів інших культур і часів тощо. То які ж перестороги мають утримувати історика філософії від того, щоб від зачину не перетворити об'єкт своєї розвідки на дослідження "тіла", яке є носієм філософського змісту? Розпочати зі всебічного аналітичного дослідження "фізичного об'єкта", який містить філософський предметний зміст? Інтегративно поєднати складники історичного та філософського розслідування (*historical and philosophical investigation*)? Урешті маємо визнати, що у такому ключі історик філософії перетворюється з дослідника (*researcher*) на розслідувача (*investigator*), який установлює сукупність фактів, традиційно упосліджених у звичних історико-філософських розвідках.

Це наукове дослідження майже у всьому є вислідом з особистого досвіду авторів, які тривалий час працюють у царині історії філософії. З огляду на це, посилення не будуть спричинені оглядом тематичної літератури, як і їхня кількість. Оскільки сама проблема постала не з археологічних розкопів статей з наукометричних баз даних, а спричинена, як уже згадувалося, особистим морально-інтелектуальним дискомфортом, якого автори зазнавали у власній безпосередній професійній діяльності. Як її етапи, набуття досвіду, спроб подолання ускладнень, які супроводжували історико-філософські розвідки за парадигмальними правилами української локальної спільноти дослідників історії філософії.

Для усвідомлення розлог цієї проблематики достатньо лише перелічити дотичні ключові слова, а сучасні пошукові системи розгорнуть обсяг проблематики: фізичний об'єкт, об'єктивізм, матерія, фізичне тіло, метафізика, аналітична філософія, філософія науки, епістемологія, філософія фізики, свідомість. Самостійного осмислення дотично до означеної проблеми вартує методологічна матриця, розгорнена у методології енактивізму. Цьому новітньому науково інтегративному напрямку була присвячена дисертаційна робота А. В. Бородій, виконана у межах дослідницької тематики кафедри історії філософії філософського факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Лише наша історія філософії у прикладному застосуванні донедавна самотньо нудьгувала обабіч цього дослідницького річуща.

Отже, за попередньою деконструкцією, яка більше нагадує нарис, ніж систематичне розслідування, перелік складових філософського джерела, яке міститься у набутих історії філософії, може бути таким:

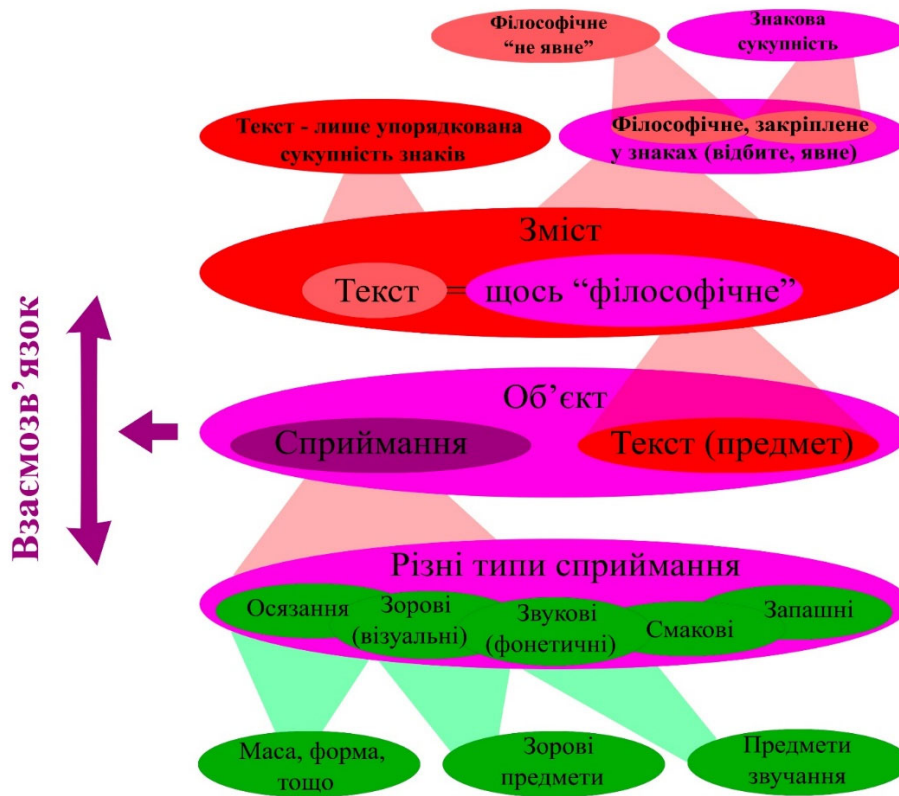

Рис. 1. Перелік складових філософського джерела

У передумовах опису об'єкта дослідження варто визначитися з тим способом, яким встановлюється перехід до історико-філософських інтерпретацій чи характеристик. Як правило, у нашій локальній філософській спільноті першочергова увага зосереджується на знаковій сукупності, яка за тривалою звичкою визначається самостійним філософським джерелом, тобто є субстанцією чогось філософського. Понад те, в обігу переважає міцна припона до переконання, що зазначена знакова сукупність, яка позначається узагальненим поняттям "текст" чи "філософський текст" і є єдиною можливою сировиною історико-філософського спадку. Тобто запитання про те, чи може мати справу історик філософії з чимось іншим, крім "текстів", і пропозиція розширення переліку джерел філософії викликає у опонентів щонайменше саркастичну зверхність і погорджування. Утім, методично нехтуючи таким ставленням, позначимо, наразі, вирізнені складові й дамо стисле пояснення. У цій дії сутнісним чинником маємо визнати очевидність певного сприймання, яке має набути значення об'єкта історико-філософського дослідження. Із цієї підстави, як методологічної передумови, яка має набути властивостей розшукової навички попри всі філософські забаганки, дослідник має визнати, що найперше у вигляді сприймання він отримує певний (одиничний, персоніфікований!) фізичний об'єкт – чи то книгу, чи візуальне зображення, чи звукове (фонетичне) явище, чи суто дотикове. І лише потому починає рухатися у певному напрямку опрацювання цього об'єкта. Власне, начерку щодо вибору певного напрямку розгортання дослідницьких зусиль і присвячена ця наукова розвідка.

Отже, згідно із запропонованою аргументацією доречності застосування поняття "фізичний об'єкт" в історії філософії, руйнуючи звичний алгоритм початку історико-філософського дослідження, зачином до початку осмислення філософського змісту має бути відправний опис безпосередніх властивостей об'єкта сприймання, який дослідник обирає для розвідки. Наразі коло об'єктів сприймання, ще раз важливо наголосити, обмежується лише тими фізичними об'єктами, які, звично для нас, мають філософський зміст, тобто належать до скарбниці історії філософії. Такий опис, згідно із запропонованою візуальною схемою, містить:

1. Об'єкт сприймання (дотик) із "філософським текстом" (предмет).
2. Об'єкт сприймання розкладається на частини, які стосуються сприймання (дотик) засобами чуттів (2) і сприймань Розуму (3):
 - 2.1. об'єкт сприймання спільно з текстом;
 - 2.2. сприймання об'єкта різними типами чуттів (органів чуття):
 - 2.2.1. дотикові сприймання;
 - 2.2.2. зором;
 - 2.2.3. звуковим способом;
 - 2.2.4. смаком;
 - 2.2.5. запахом;
 - 2.2.1.1) відчутні властивості об'єкта встановлюються відповідно до чуттєвої звички сприймання "фізичного тіла".
 - 2.2.2.1) у полі зору утворюється сукупність зорових об'єктів чи явищ чуттєвої візуальності.
 - 2.2.3.1) спроможність слуху створює картину об'єктів звучання або фонетичних явищ;

2.2.4.1) смакові властивості виявляються у чуттєвій лінійці об'єктів смакового сприймання.

2.2.5.1) запавні властивості (пахощі) розкриваються у чуттєвій лінійці об'єктів сприймання запахів.

2.3. Сприймання об'єкта засобами Розуму. Перехід до предмета інтелектуального розслідування:

2.3.1. у візуальній (знаковій) частині фізичного об'єкта сприймання виокремлюється та його складова, яка начебто має містити "щось філософічне" – "текст";

2.3.2. відокремлена частина фізичного об'єкта, яка позначається сукупністю знаків – "текст", який містить у собі "щось філософічне". Розрізняється предмет філософського осмислення і візуальна сукупність письмових знаків;

2.3.3. виокремлюється "Текст – лише як упорядкована сукупність знаків". Текст визначається як самостійний візуальний фізичний об'єкт;

2.3.4. передбачається, що філософічне прирівнюється до знакового відбитку: "Філософічне, закарбоване у знаках (відбите, явне);

2.3.5. виокремлюється "знакова сукупність" як самостійна складова об'єкту сприймання;

2.3.6. зі знакової сукупності виокремлюється предмет інтелектуального осмислення – "Філософічне не явне".

Вочевидь, що запропонований опис складників такого незвичного явища для методології історії філософії, як фізичний об'єкт в історико-філософському дослідженні, є лише первісною спробою аналітичного осмислення зачину таких розвідок. І, безперечно, що візуальна схема такого опису буде вдосконалюватися і неодноразово переосмислюватися. Наразі ж варто надати певні проміжні зауваження й узагальнення.

Висновки

Важливим висновком із аналітики фізичного об'єкта в історико-філософському дослідженні є визнання необхідності всебічного вивчення його складників і системи взаємозв'язків, які й утворюють об'єкту цілісність. Нехтування котрогось з них призводить до закладання чинників отримання сумнівних висновків і узагальнень. Миттєвий і швидкий перехід до спроб інтелектуального осмислення предмета філософського змісту може бути хибним без урахування стану інших складників фізичного об'єкта, оскільки практично у кожній ланці міститься складова чуттєвого сприймання (починаючи від відправного сприймання історико-філософського джерела і до візуального сприймання "знакової сукупності", яка мусить містити щось інтелектуальне, позафізичне, не явне у фізичних вимірах). Тобто бути не фізичним об'єктом сприймання, а суто об'єктом сприймання Розуму. Утім, як виявляється, шлях до такого "чистого осмислення" більший, ніж тернистий! Це зумовлюється кількістю імовірних хиб, які дослідник мусить подолати у кожній ланці, встановлюючи автентичність і достеменність очевидностей складників об'єкта у загальній системі його зв'язків. Наприклад, пошкоджений текст чи знакова сукупність не надасть достатніх підстав для руху до рівня застосування Розуму до предмета філософського осмислення.

Додає ваги до визнання доречності застосування поняття "фізичний об'єкт" в історико-філософському дослідженні і статус самої філософської царини. А саме – її історичне підґрунтя. Попри бажання бути "над історією" дослідник філософії мусить мати справу з історичними джерелами, іноді навіть археологічного характеру. І без огляду на цю обставину історик філософії вже заздалегідь буде не досліджувати явища філософії, а імітувати як розвідку, так і філософію.

У підсумку цього стисло розслідування автори дійшли згоди у тому, що і доречно, і необхідно у новітніх вивченнях з історії філософії в українській філософській спільноті розбудовувати методологію, яка б спиралася на вимогу встановлення відправної точки зі всебічного дослідження "фізичного об'єкта" в історії філософії.

Внесок авторів: Тарас Кононенко – наукове керівництво, проведення дослідження, методологія, збір обробка й узагальнення даних, опрацювання джерел, написання основного тексту рукопису, формулювання висновків; Ярослав Соболевський – валідація даних, наукове редагування тексту рукопису, рисунки.

Список використаних джерел

Бородій, А. В. (2019). Втіленість та енактивність свідомості. *Філософські проблеми гуманітарних наук*, 1(29), 27–30.

Бородій, А. В. (2020). Роль тіла у перцептивній доктрині А. Берґсона та в енактивізмі. *Вісник авіаційного університету. Філософія. Культурологія*, 2(32), 68–71.

Бородій, А. В. (2022). *Теорія перцептивного досвіду в енактивізмі*. Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису [Дисертація д-ра філософії, Київський національний університет імені Тараса Шевченка]. [https://scc.knu.ua/upload/iblock/3c4/cvx44p15omwi0yuf849w8junlv1ofue/Borodii%20A.V.%202021_v3-2%20\(1\).pdf](https://scc.knu.ua/upload/iblock/3c4/cvx44p15omwi0yuf849w8junlv1ofue/Borodii%20A.V.%202021_v3-2%20(1).pdf)

Бородій, А. В. (2022). Тілесна схема та тілесний образ: термінологічна матриця енактивізму. *Епістемологічні дослідження у філософії, соціальних і політичних науках*, 5(1), 11–17.

Кононенко, Т. (2023). Символічні композиції у літературній спадщині та епістолярній спадщині Григорія Сковороди. *Філософська думка*, 3, 69–92.

Кононенко, Т. П., Соболевський, Я. А. (2021). Про завершено наукову й науково-технічну розробку освітньо-наукового сайту кафедри історії філософії філософського факультету. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Філософія*, 3, 43–44. <https://doi.org/10.17721/2523-4064.2018/3-10/12>

Borodii, A. V. (2021). The concept of autopoiesis in evactivism. *European philosophical and historical discourse*, 7(4), 61–65.

Borodii, A. V. (2021). The embodiment and proprioception in enactivism. *European philosophical and historical discourse*, 7(1), 113–118.

Physical object. <https://www.britannica.com/topic/physical-object>.

Physical object. <https://dictionary.cambridge.org/example/english/physical-object>.

Scientific Objectivity. First published Mon Aug 25, 2014; substantive revision Fri Oct 30, 2020. <https://plato.stanford.edu/entries/scientific-objectivity/#intr>.

References

Borodii, A. V. (2019). Embodiment and enactivity of consciousness. *Philosophical problems of humanitarian sciences*, 1(29), 27–30 [in Ukrainian].

Borodii, A. V. (2021). The concept of autopoiesis in evactivism. *European philosophical and historical discourse*, 7(4), 61–65.

Borodii, A. V. (2021). The embodiment and proprioception in enactivism. *European philosophical and historical discourse*, 7(1), 113–118.

Borodii, A. V. (2022). Body schema and body image: the terminological matrix of enactivism. *Epistemological studies in philosophy, social and political sciences*, 5(1), 11–17 [in Ukrainian].

Borodii, A. V. (2022). *The theory of perceptual experience in enactivism*. Qualifying research paper with manuscript rights [Dissertation for obtaining the scientific degree of Doctor of Philosophy, Taras Shevchenko Kyiv National University of the Ministry of Education and Ukraine] [in Ukrainian]. [https://scc.knu.ua/upload/iblock/3c4/cvx44p15omwi0yuf849w8junlv1ofue/Borodii%20A.V.%202021_v3-2%20\(1\).pdf](https://scc.knu.ua/upload/iblock/3c4/cvx44p15omwi0yuf849w8junlv1ofue/Borodii%20A.V.%202021_v3-2%20(1).pdf)

Borodii, A. V. (2020). The role of the body in the perceptual doctrine of A. Bergson and in enactivism. *Bulletin of the Aviation University. Philosophy. Culturology, collection of scientific papers*, 2(32), 68–71 [in Ukrainian].

Kononenko, T. (2023). Symbolic compositions in the literary heritage and epistolary heritage of Grigory Skovoroda. *Philosophical Thought*, 3, 69–92 [in Ukrainian].

Kononenko, T. P., Sobolevskyi, Ya. A. (2021). About the completed scientific and scientific-technical development of the educational-scientific website of the Department of History of Philosophy of the Faculty of Philosophy. *Bulletin of Taras Shevchenko Kyiv National University. Philosophy*, 3, 43–44 [in Ukrainian]. <https://doi.org/10.17721/2523-4064.2018/3-10/12>

Physical object. <https://dictionary.cambridge.org/example/english/physical-object>.

Physical object. <https://www.britannica.com/topic/physical-object>.

Scientific Objectivity. First published Mon Aug 25, 2014; substantive revision Fri Oct 30, 2020. <https://plato.stanford.edu/entries/scientific-objectivity/#intr>.

Scientific Objectivity. First published Mon Aug 25, 2014; substantive revision Fri Oct 30, 2020. <https://plato.stanford.edu/entries/scientific-objectivity/#intr>.

Scientific Objectivity. First published Mon Aug 25, 2014; substantive revision Fri Oct 30, 2020. <https://plato.stanford.edu/entries/scientific-objectivity/#intr>.

Scientific Objectivity. First published Mon Aug 25, 2014; substantive revision Fri Oct 30, 2020. <https://plato.stanford.edu/entries/scientific-objectivity/#intr>.

Scientific Objectivity. First published Mon Aug 25, 2014; substantive revision Fri Oct 30, 2020. <https://plato.stanford.edu/entries/scientific-objectivity/#intr>.

Scientific Objectivity. First published Mon Aug 25, 2014; substantive revision Fri Oct 30, 2020. <https://plato.stanford.edu/entries/scientific-objectivity/#intr>.

Scientific Objectivity. First published Mon Aug 25, 2014; substantive revision Fri Oct 30, 2020. <https://plato.stanford.edu/entries/scientific-objectivity/#intr>.

Scientific Objectivity. First published Mon Aug 25, 2014; substantive revision Fri Oct 30, 2020. <https://plato.stanford.edu/entries/scientific-objectivity/#intr>.

Scientific Objectivity. First published Mon Aug 25, 2014; substantive revision Fri Oct 30, 2020. <https://plato.stanford.edu/entries/scientific-objectivity/#intr>.

Scientific Objectivity. First published Mon Aug 25, 2014; substantive revision Fri Oct 30, 2020. <https://plato.stanford.edu/entries/scientific-objectivity/#intr>.

Scientific Objectivity. First published Mon Aug 25, 2014; substantive revision Fri Oct 30, 2020. <https://plato.stanford.edu/entries/scientific-objectivity/#intr>.

Scientific Objectivity. First published Mon Aug 25, 2014; substantive revision Fri Oct 30, 2020. <https://plato.stanford.edu/entries/scientific-objectivity/#intr>.

Scientific Objectivity. First published Mon Aug 25, 2014; substantive revision Fri Oct 30, 2020. <https://plato.stanford.edu/entries/scientific-objectivity/#intr>.

Scientific Objectivity. First published Mon Aug 25, 2014; substantive revision Fri Oct 30, 2020. <https://plato.stanford.edu/entries/scientific-objectivity/#intr>.

Scientific Objectivity. First published Mon Aug 25, 2014; substantive revision Fri Oct 30, 2020. <https://plato.stanford.edu/entries/scientific-objectivity/#intr>.

Scientific Objectivity. First published Mon Aug 25, 2014; substantive revision Fri Oct 30, 2020. <https://plato.stanford.edu/entries/scientific-objectivity/#intr>.

Taras KONONENKO, DSc (Philos.), Assoc. Prof.
ORCID ID: 0000-0003-0660-1707
e-mail: Taras_Kononenko@knu.ua
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

Yaroslav SOBOLIEVSKYI, DSc (Philos.), Assoc. Prof.
ORCID ID: 0000-0001-8251-2744
e-mail: yasobolevsky@knu.ua
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

THE CONCEPT OF "PHYSICAL OBJECT" IN THE HISTORY OF PHILOSOPHY. APPROPRIATENESS OF APPLICATION

B a c k g r o u n d . According to the genre characteristics, the article is a form of publicizing analytical conclusions from the experience of research in the field of the history of philosophy in the local community of philosophers of Ukraine. The material for understanding was supplied from the environment of educational and scientific professional activity of the authors and was based on the long experience of using a certain type of historical and philosophical sources, which even now constitute the main resource of sources of Ukrainian philosophical education. The article explores the concept of "physical object" in the context of the history of philosophy and examines its relevance for philosophical reflections. It is noted that the variety of interpretations of the term in the history of philosophy creates the need for new methods of revealing its essence

M e t h o d s . Problems with establishing the authenticity and verifiability of such sources prompted the search for methods and techniques of source studies in related fields of knowledge, in particular analytical philosophy and philosophy of science. The article uses an analytical approach based on the study of historical and philosophical sources. Methods of source studies are used to solve problems related to the authenticity and reliability of sources

R e s u l t s . With this in mind, the purpose of scientific research was to justify the appropriateness of using such a phenomenon as a "physical object" in historical-philosophical research. It was established that, despite the significant unusualness of the presence of a terminological counterpart to this phenomenon in the historical-philosophical realm, its implementation and application has significant creative potential.

C o n c l u s i o n s . After a concise inquiry, the authors have reached a consensus that, in contemporary research on the history of philosophy within the Ukrainian philosophical community, it is pertinent and essential to develop a methodology. This methodology should be founded on the imperative of establishing the initial point for comprehensively studying the philosophical primary source, treating it as a "physical object".

K e y w o r d s : source studies, primary source in the history of philosophy, subject of historical-philosophical investigation, physical object, physical object in historical-philosophical research, historical-philosophical investigation.

Автори заявляють про відсутність конфлікту інтересів. Спонсори не брали участі в розробленні дослідження; у зборі, аналізі чи інтерпретації даних; у написанні рукопису; у рішенні про публікацію результатів.

The authors declare no conflicts of interest. The funders had no role in the design of the study; in the collection, analyses or interpretation of data; in the writing of the manuscript; in the decision to publish the results.